

צוארד כמגדל השן

דקדושה) לחזור למנהג דגא לקשר את המטפחת מתחת לסנטר, נראה לעניות דעתנו שראוי על כל פנים לכסות את הצוואר ברשות הרבים על ידי צנארון גבוה (גולף) או בצעיף, ולא דוקא בקשירת המטפחת מתחת לסנטר, בתנאי שהמטפחת אכן מכסה היטב את כל השער ואת החלק האחורי של הצוואר מעל לצנארון הגבוה.

וכן מובא בספר "שארית אפרים דב" בפירושו על נבואת ישעיה פרק ג' (לרבי אפרים צבי איינהורן זצ"ל אב"ד ור"מ דאמסטוב ובנו רבי דב בעריש זצ"ל הי"ד אב"ד וראש ישיבת "נחלת אפרים" מאמסטוב) וזו לשונו: "יען כי גבהו בנות ציון - מלשון גאה, שמתקשטות במלבושי גאות, ותלכנה נטויות גרון - שהולכות בגלוי צוואר פדרף הפריצות שבזמננו, להראות יפן, שהוא אביזריהו דגילוי עריות להחטיא את הרבים, ואם נשאל להן מדוע תעשו זאת, להסיר מסנה הבושה, הפוך המדה בישנים אשר בני ישראל משבחים בה, הנה: משקרות עינים - מלשון שקר". עכ"ל.

וכן כתב הפן איש חי זצ"ל (בספר חקי הנשים פרק א') וזו לשונו: "עוד אתלוננו, נמצאת אשה מסתרת, מחזיקה בדרך הצניעות, השבח לה, יאריכו ימיה, אבל אם נמצאת עם קרוביה ובני ביתה, היא מחזיקה בדרך הצניעות בקלות, גם בחלישות וגם בקלישות, אינה מתבוננת אם צוארה חשוף... ובקצור דבר זה הוא טעות ויגרם נזק ומכשול, אשר בהם חטא גדול". עכ"ל.

ובפסק הלכה מאת הבד"ץ שהתפרסם בשנת תרפ"ח בנשיאותו של הגאב"ד מרן יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל, נכתב בזו הלשון: "על פן הננו להודיע בזה כי כל אשה ישראלית חייבת על פי דין תורתנו הקדושה ללבוש בגדי צניעות כאשר נהגו בנות ישראל הפשוטות מאז ומעולם בלא שום שנוי, דהינו במלבושים ארפים עד קצה האחרון היותר אפטר, ומצד הראש יכסה את כל בית הצוואר כמנהג הצנועות וכו'".

וזו לשונו של רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל (היערות דבש דרוש י"ב): "בעו"ה הולכין בלבושי גוים שכל הצוואר ערום מבלי לבוש וכו'. הנני מתרה בכם, הסירו הדבר הרע הזה, כי אשה אשר צוארה ערום, לבסוף לטבח תוכל ע"י מלאך המות במיתה קשה וחמורה ולא תנקה מדינה של גיהנם וענשה קשה מאד כי היא חוטאת ומחטיאה אחרים. לא פן דרך בנות ישראל הפשוטות, לכל יראה חוץ מבשרו".

ולמען כבוד השם יתברך יש להבהיר כי אף על פי שבספרי זמננו, המצטיקים זה מזה, נתפרסם השבויש כי חלקו העליון של הצוואר מתר לכאורה בגלוי ברשות הרבים, אין להם שום ראיה לכך. ואדרבא, מי שקנאת האמת מקננת בקרבה, תשאל

מובא בספר הצניעות והישיעה (סוף פרק ז'):

"ובצוארה כתבו תוספות (בבא בתרא קנו: ד"ה כבינתי) שלא תגלה בשר צוארה בשוק, אבל בביתה לפני בעלה - שפיר (מתר), יש לומר דאין מקפדת לכסות". [התוספות מפרש את המשג "כבינתי" וכדין האם האשה מתרת לצאת בו לרשות הרבים בשבת, והצד לאסור הוא שמה תשלף אותו ותטלטל אותו ד' אמות ברשות הרבים, באם אינו נחשב מלבוש. וזו לשון התוספות: "כבינתי לבתי,

פרש רבנו שמואל נושקא בלעז, כחגורת בה צוארה... ושלפא ומחוי (ושולפת ומראה) נמי (גם כן) לא שיד ביה (בו) כוון שמגלה בשרה". כלומר, אין חוששים שתצא האשה בכבינתי" בשבת לרה"ר מכוון שלא שיד שתסיר אותו ותגלה בשר צוארה]. וכן כתב (שם) בפסקי תוספות (סימן של"ט) ונראה מכאן להדיא שהצוואר הוא מקום החיב בהצנעה מעקר הדין ברשות הרבים. אולם שלא כשאר דברי ערוה, מתר לאשה להיות בצוואר מגולה בביתה כשאין שם זרים [ע"ע שלחן ערך (הלכות כתובות סימן פ"ג סעיף א) מהחובל באשת איש, ומפירש"י "ובזמן שבגלוי, שהבשת שלו ועוד שנמאסת עליו והוא סובל" שהצוואר הוא מקום גלוי כלפי בעלה].

ולמען האמת, ההמצאה החדשנית שמקום גבול הפסוי ברשות הרבים הוא עצמות הכריח דוקא או עד חליה פלשהי בעמוד השדרה או עד מקום הנחת השרשרת, אין לה שום מקור בתנ"ל, שפן בעבר במשך כל הדורות המתקנים ובכל התפוצות, הצוואר היה בכלל טפח באשה ערוה ומכוסה, ועדות לכך נתן לראות במוזאונים משרידי המלבושים היהודיים ומהתצלומים והציורים, שהצנארון תמיד היה גבוה וישנהגו לקשר את המטפחת תחת הסנטר במטרה לכסות גם את הצוואר, והלא כותב הרבינו יונה: "המסתכלים בפניה או בנדיה יורדים לגיהנם והיא ענושה בענש כל אחד ואחד מהם מפני שהחטיאה אותם ולא נהגה צניעות בעצמה ונכשלו בה" (אגרת התשובה, נח), משמע מכך שרק את הפנים ואת כפות הידים מתרת האשה לגלות, וכן כתב בספר היראה שלו: "וכל האמור בשיר השירים לשבח, הינו קול, שער, שנים, צוואר - ערוה". כתב רש"י בבאור הפסוק בשיר השירים (ד, ד): "כמגדל דוד צוואר - קומה זקופה נוי באשה". וכתב האדמו"ר מזוטשקא זצוק"ל (בקנטרס "הערות בצניעות" סעיף כה) וזו לשונו: "דכל שום גלוי בשר אשה, חוץ מפניה ונדיה, הכי הכל בכלל מה שאמרו טפח באשה ערוה, שהוא בהחלט ולא ישנה לעולם". וכן כתב הרמב"ם (בהלכות ק"ש פרק ג הלכה ט"ו): "וכל גוף האשה ערוה".

וכתב נדדו של אחי הגר"א מוילנא ר' מאיר ראגולר פן אליהו זצוק"ל (בצוואתו הקדשה בספר "נחלת אבות") אודות הפרצה דאז שהתחילו לקשר את המטפחות מאחור: "אש תוקד בקרבי על הנשים הארוות אשר הולכים בתציפות, והמנהג הזה רע עלי, שהולכים בעזות מצח, והמטפחות אשר על ראשם כמעט פורח באויר, אי לאביהן אשר מניח אותם לילך פו, אי לאותה בושה וכלמה". עכ"ל.

ומפנין שדורנו חלש פידוע, ואין הרבה נשים שמתענה (בעזות

שָׁכַר כְּגָד כְּלָם". כֹּה הִדְבֵּר בְּיָמֵינוּ בְּעֵינֵי הַצְנִיעוּת.

וּלְמַעַן הַשְׁכִּינָה הַקְדוּשָׁה, הִנְנוּ לְהִבְיֵא אֶת דְּבַר ה' לִבְנוֹת יִשְׂרָאֵל, תוֹף יְדִיעָה שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה אֵינוֹ אֶלָּא פְּרוּזְדוֹר בְּפָנֵי הָעוֹלָם הַבָּא, וְעַלֵּינוּ לְהִכִּין צִידָה לְדָרֶךְ לְעוֹלָם הַנֶּצְחִי, וּמָה לָנוּ לְטָמֵן רֵאשִׁינוּ בַּחֹל? אֵיזוֹ תוֹעֵלַת זֶה יָבִיא לָנוּ, כְּשֶׁנֶּעֱמַד לְמִסַּר דִּין וְחֻשְׁבוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים? וְכָתַב הַגֵּר"א (בִּפְרוּשׁ לְשִׁיר הַשִּׁירִים א, ו) "אֲוִילִים חֲכָמָה וּמוֹסָר בְּזוּ, מִפְּנֵי שָׂאֵם יֵשׁ בָּאֲדָם יִרְאֵת ה' - יִלְמַד דַּעַת, בְּכַדִּי שִׁיחָא יוֹדַע מִמָּה לְשַׁמֵּר אֶת עֲצָמוֹ". כֹּל עוֹד הֵנָּה דוֹלֵק אֶפְשָׁר לְתַקֵּן! גַּם אֶת הַצְּוָאוֹן אֶפְשָׁר גַּם אֶפְשָׁר לְתַקֵּן.

וּפִרְשׁ רַש"י אֶת הַפְּסוּק (וִיקְרָא פֶּרֶק כה פסוק לח): "אֲנִי ה' אֱלֹקֶיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְתֵת לָכֶם אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן לְהִיּוֹת לָכֶם לְאֵלִיקִים". בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, עַל מִנַּת שֶׁתִּקְבְּלוּ עֲלֵיכֶם מִצְוֹתִי (תוֹרַת כְּהִנָּם שֶׁג ג) וְאֶפְלוּ הֵן כְּבִדּוֹת עֲלֵיכֶם".

לְאוֹתוֹ מִחֲבֵר מֵאִין הָרֵאָה הַלְזוֹ, וְתִבְדֹּק בְּאוֹתוֹ מְקוֹר עֲצָמוֹ (אֵם יֵשׁ כֵּזָה) מָה אָכֵן נִכְתָּב שָׁם, וְכִפִּי שֶׁמוֹכִיחַ הָאֲדָמוֹ"ר מְזוּטְשָׁקָא בְּקִנְטֶרס "הַעֲרוֹת בְּצִנִּיעוּת", שִׁישׁ הַמְּבִיאִים רְאוּיוֹת לְהַתִּיר וְקוּלוֹת כְּשֶׁלֹּמֶעֲשֶׂה כְּאֲשֶׁר בּוֹדְקִים בְּמִקּוֹר, מְגִלִּים פִּי הוֹשְׁמָטוּ מִשָּׁם עֵקֶר הַתְּבוּת, וּבִסּוּפּוֹ שֶׁל דְּבַר הָרֵאָה הִיא לְאַסֵּר וְלֹא לְהַתִּיר. וְתוֹרַת הַקֹּדֶשׁ לֹא תִשְׁתַּנֶּה לְעוֹלָם, וְכִפִּי שֶׁאָמַר הַחֲפִץ חַיִּים זי"ע (מִכְתָּבֵי חֲפִץ חַיִּים) שָׁגַם אִם כֵּלָן תִּלְכְּנָה בַּחֲסָר צִנִּיעוּת, עוֹבְרִים בְּלֹא יִרְאָה בְּדֵ עֲרוֹת דְּבַר, בְּכָל מָה שֶׁנִּקְרָא עֲרוּהָ. אִף כִּי קִשָּׁה הִדְבֵּר בְּאֲשֶׁר כָּבֵר נִתְקַיֵּימָה בְּנוֹ הַנְּבוּאָה "וְתִהְיֶה הָאֱמֶת נִעְדָּרַת, וְסָר מִרַע מִשְׁתוֹלָל" (יִשְׁעִיהוּ נט טו) בְּיָתֵר שְׂאֵת, וְעֵינֵינוּ הִרְאוּת שְׁמִי שֶׁסָּרָה מִרַע וְהוֹלֵכֶת בְּצִנִּיעוּת כְּדֵת, מִחֻזְקָתָה עַל יְדֵי הַבְּרִיּוֹת כְּמִשְׁגָּעַת, וְהָאֲפָנָה בְּעו"ה תִּפְסָה לָהּ אֶת מְקוֹם הַהֲלָכָה וְהָאֱמֶת אָכֵן כֹּה נִעְדָּרַת. עַל כֵּן מִי שֶׁמְקַיֵּמַת בְּדוֹר זֶה אֶת מִצְוֹת הַצְנִיעוּת עַל בּוֹרְיָה, הֵרִי הִיא נוֹטֶלֶת שָׁכַר כְּגָד כְּלָם, כְּכַתוּב בְּתַלְמוּד יְרוּשָׁלַיִם (בְּרֻכּוֹת פ"ט ה): "אִם רְאִיתָ הַבְּרִיּוֹת שֶׁנִּתְיָאֲשׁוּ יְדִיהֶם מִן הַתּוֹרָה, עֲמוּד וְהִחֲזִק בָּהּ, שְׂאֵתָהּ נוֹטֶל

הַשְׁפָּעַת הַפֶּאָה עַל בְּרִיאוֹת הַנֶּפֶשׁ

הַגּוֹף יְעוֹרֵר טְהֵרַת הַנֶּפֶשׁ, וְכֵן כָּתַב: "עוֹד שֶׁמַּעֲתִי בְּשֵׁם גְּדוֹל אֶחָד שֶׁהִבִּיא רְאִיָּה דְּגוּפָא בְּתַר לְבוּשָׁא גְרִיר (שֶׁהַגּוֹף נִגְרָר אַחֲרֵי הַלְבוּשׁ) וְכָל מָה שֶׁהָאֲדָם לּוֹבֵשׁ הֵרִי הוּא זֶה". מִצִּינוּ שֶׁהַשְׁפָּעַת הַבְּגָד עַל הָאֲדָם עֲצָמָתִית עַד מְאֹד, אִם כֵּן, קָל וְחִמֵּר שֶׁעַר שֶׁצִּמַּח עַל רֵאשִׁיָּה שֶׁל גּוֹיָה וּמִכִּיל בְּתוֹכוֹ אֶת הַקּוֹד הַגִּבּוֹרִי שֶׁל אוֹתָהּ אֲשֶׁה הַכּוֹלֵלֶת גַּם אֶת כָּל תְּכוּנוֹת נִפְשָׁה, אוֹתוֹ שֶׁעַר שְׁלֹוָה אוֹתָהּ בְּמַעֲשֵׂיָהּ הַמְּטַנְפִּים, וְקָל וְחִמֵּר אִם יֵשׁ בְּאוֹתָהּ פֶּאָה תַּעֲרֹכֶת שֶׁעַר שֶׁהוֹקֵרֵב לְעִבּוּדָה זָרָה, כְּמָה טְמָאָה הִיא מִשְׁפִּיעָה עַל נֶפֶשׁ הָאֲשֶׁה שֶׁמְנִיחָה אֶת הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת עַל רֵאשִׁיָּה. וְכִפִּי שֶׁמוֹבָא בְּמַעֲבָר יְבוֹק (פֶּרֶק טו) "וְלִילִית (לֹא לִקְרוֹא שְׁמָה בְּקוֹל) יֵשׁ לָהּ מְבוֹא לְהִלְבִּישׁ כְּחוֹמֶתֶה הַטְּמֵאוֹת בְּאֲשֶׁה פְּרוּצָה", הִנְנוּ שֶׁכַּחוֹת טְמָאָה שׁוֹלְטוֹת בְּאוֹתָהּ אֲשֶׁה. וְכִפִּי נִשְׁבָּר הַגֵּר"א (בִּפְרוּשׁ מֵאוֹרוֹת הַגֵּר"א עַל מִשְׁלֵי פֶּרֶק א' פֶּסוּק כ"ג) שֶׁבּוֹרֵאֵת בְּחֻטְאֵיהָ רוּחַ טְמָאָה שֶׁלֹּא נָחָה וְלֹא שֶׁקָּטָה עַד שֶׁתַּעֲשֶׂה עוֹד עֲבִירוֹת כְּאֵלָה וְגוֹרְמַת לָהּ הַנָּאָה גְּדוֹלָה מְכֹה.

בִּידוּעַ שִׁישׁ נִיצוּצוֹת קֹדֶשׁ וְטְמָאָה בְּבִגְדִים שֶׁנִּלְבָּשׁוּ עַל יְדֵי לּוֹבְשֵׁיהֶם. וְכֵן הַשְׁפָּעָה עַל הַנֶּפֶשׁ בְּכָל דְּבַר שֶׁהָאֲדָם נִזְוֵן מִמֶּנּוּ, כִּפִּי שֶׁכְּתוּב בַּתּוֹרָה לְגַבִּי מֵאֲכָלוֹת אֲסוּרִים (וִיקְרָא יא, מ): "אֵל תִּשְׁקָצוּ אֶת נִפְשֵׁיכֶם בְּכָל הַשָּׂרֵץ הַשָּׂרֵץ וְלֹא תִטְמָאוּ בָהֶם, וְנִטְמַתֶּם בָּם", אוֹמֶרֶת הַגִּמְרָא בְּמִסְכַּת יוֹמָא (לא): "וְלֹא תִטְמָאוּ בָהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם - אֵל תִּקְרִי וְנִטְמַתֶּם אֶלָּא וְנִטְמַתֶּם", הִנְנוּ שֶׁמֵּאֲכָלוֹת אֲסוּרִים בְּכַחֲם לְטַמְטֵם אֶת הַנֶּפֶשׁ. כֹּה גַם לְגַבִּי פְרִיצוֹת כָּבֵר נִכְתָּב בַּזֶּהר הַקְדוּשׁ (פֶּרֶשׁת נִשָּׂא דָף קכח עמוד ב) - תוֹנֵבָא - טְרוּף הַדַּעַת זֶה הַמִּכָּה שֶׁתְּבוֹא בְּגִין חֲסָר צִנִּיעוּת. וְכִפִּי שִׁידוּעַ שִׁישׁ בְּכַח טְלִיתוֹ שֶׁל צִדִּיק לְהַשְׁפִּיעַ קֹדֶשׁ עַל הַלּוֹבֵשׁ אוֹתָהּ, וְכֵן גַּם סִגְלוֹת נִפְלְאוֹת לְאָכֵל מִרְבַּת אֲתֵרוּגִים שֶׁנֶּעֱשֶׂתָה מֵאֲתֵרוּג שֶׁבְּרָכוּ עֲלָיו צִדִּיקִים, כֹּה גַם לְצַד הָאֲחֵר, טְמָאָת הַבְּגָד שֶׁלְבִישָׁה אֲשֶׁה חוֹטֵאת מִשְׁפִּיעַ טְמָאָה עַל הַלּוֹבֶשֶׁת אוֹתוֹ. הִרְיָא"ז מְרַגְלִיּוֹת בְּסִפְר עֲמוּדֵי אֲרָזִים (עַמ' לב) מְבִיא אֶת דְּבָרֵי רַבִּי שְׁלֹם שְׁבִזִּי וְצ"ל מִכְתָּבִי יָד קִדְמוֹנִיִּים וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: "מִהִיכֵן נִחְלוּ יִשְׂרָאֵל קִשֵּׁי עוֹרָה, מֵאוֹתָן עוֹרוֹת עֲזִים (שֶׁל עֶשׂוֹ) שֶׁהִלְבִּישָׁה רִבְקָה לְיַעֲקֹב, דְּכָתִיב: וְאֵת עוֹרֹת גִּדְיֵי הָעֲזִים הִלְבִּישָׁה עַל יְדָיו וְעַל חֻלְקַת צִוְּאָרֵיו (בְּרֵאשִׁית כז טו) וְעֶשׂוֹ רוּשָׁם לְדוֹרוֹת". עַכ"ל. וְכֵן הִבִּיא (שם) אֶת לְשׁוֹן הַשֵּׁל"ה הַקְדוּשׁ (בְּשִׁעַר הָאוֹתִיּוֹת אוֹת ח'): "הַמְּלָבוּשִׁים לְבוּשׁ הַגּוֹף וְהַגּוֹף לְבוּשׁ הַנֶּפֶשׁ, וּבְטְהוֹרוֹת הַמְּלָבוּשִׁים יִתְעוֹרֵר טְהוֹרוֹת הַגּוֹף, וְטְהֵרַת

בִּאֲנוּ בְּשׁוֹרוֹת אֵלָה לְהַמְלִיץ בָּחוּם עַל הַסֵּפֶר הַנִּפְלֵא "תְּבוֹרֵךְ מְנַשִּׁים" לְחִיזוֹק הַצְנִיעוּת שֶׁל בֵּית יִשְׂרָאֵל. הַסֵּפֶר הֵינוּ מֵהַדוּרָה מוֹרַחֶת וּמְפֹאֶרֶת שֶׁל חוֹבֶרֶת שֶׁהוֹפְצָה לֹא מִכְּבָר לְזִכּוֹי הַרְבִּים וְנִתְקַבְּלָה בִּאהֲדָה רַבָּה עַל הַצִּיּוֹר. הַסֵּפֶר "תְּבוֹרֵךְ מְנַשִּׁים" יְגוּרֵם לָךְ לְאֹהֲבֵי אֶת מִצְוֹת הַצְנִיעוּת וּלְקִיּוּמָהּ בְּשִׁמְחָה וּבְקִלּוֹת. בְּסִפְר חִיזוֹק מוֹרֵלִי בִּהְשִׁקָּפָה, בִּאֲמוּנָה וּבִירְאַת שָׁמַיִם וּלְיִמּוּד הַסּוּגִיּוֹת הַהִלְכָתִיּוֹת מִעִיקוֹר הַדִּין עַל פִּי הַמִּקְוֹרוֹת. לְרוּצוֹת לְזִכּוֹת בְּגַן עֵדֶן בְּזֶה וּבְבֹא יו"ל ע"י אֲרָגוֹן "נִפְשָׁנו". מוֹמַלֵּץ עַל יְדֵי רַבָּנִים חֲשׁוּבִים וְגְדוֹלֵי הַדּוֹר.

לְהַשִּׁיג בְּטֶלְפּוֹן 02-6222781

לְזִכּוֹי הַרְבִּים, נִיתָן לְקַבֵּל חִינָם עֲלוֹנִים מִסְדֵּר "קְדוּשִׁים תְּהִיוּ". פְּרִטִּים בְּטֶל' 0527-111-333

